

Pestprotocol

Inhoud

Voorwoord.....	2
Begripsbepalingen	4
Preventie	5
Communicatie	6
Redenen om pesten aan te pakken en om te buigen naar respectvol gedrag.....	8
Signalen van gepeste kinderen kunnen zijn:	8
De werkwijze die wij hanteren wanneer er pestsignalen zijn:.....	10
Digitaal pesten	13
Samenwerking externe instanties	14
Klachtenregeling	14
Verslaggeving	14
Monitoren en pesten.....	14
Afwijken van het pestprotocol	14

Voorwoord

Dit protocol heeft als doel dat leerlingen zich veilig en prettig voelen op het Heerbeek College, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door regels en afspraken zichtbaar te maken, kunnen kinderen en volwassenen elkaar aanspreken op deze regels en afspraken, als er zich ongewenste situaties voordoen.

Een veilig en prettig schoolklimaat wordt o.a. bedreigd door pesten. Alle direct betrokken partijen hebben een taak bij het tegengaan van pesten: docenten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen (gepeste kinderen, pesters, meelopers en de zwijgende middengroep). De school moet samen met leerlingen en ouders het pestprobleem proberen te voorkomen. Dit gebeurt door een preventieve en door een curatieve aanpak.

De preventieve aanpak bestaat onder meer uit de behandeling van het onderwerp en het maken van afspraken in de mentorlessen in de onderbouw. Er wordt in deze lessen ook aandacht besteed aan social media en cyberpesten. Daarnaast worden regelmatig gastlessen verzorgd, onder andere door HALT. Verder zijn er projecten om kinderen ervan bewust te maken hoe zij respectvol met elkaar moeten omgaan.

De leefregels van het Heerbeek College luiden als volgt:

Op het Heerbeek College:

- respecteren we elkaar zoals we zijn en zorgen we goed voor elkaar;
- denken we na bij wat we doen en waarom we het doen;
- hoort iedereen erbij en wordt niemand buitengesloten;
- zorgen we voor een goede sfeer in en om de school;
- besteden we aandacht aan het leren en aan de ontwikkeling van de persoonlijkheid;
- kijken we naar ieders kwaliteiten, juist omdat iedereen anders is;
- zijn we betrokken en doen we actief en zelfstandig mee.

Deze leefregels zijn ook terug te vinden in het leerlingenreglement, de schoolgids en het zorgplan.

Als pesten ondanks deze leefregels optreedt, moeten leerlingen terecht kunnen bij de mentor, afdelingsleiding en uiteindelijk de antipestcoördinator. Docenten moeten pestgedrag kunnen signaleren en vervolgens duidelijk een stelling nemen tegen het pesten.

De school beschikt over een curatieve aanpak, dat wil zeggen dat er actie wordt genomen op het moment dat er pestgedrag wordt geconstateerd of als het welbevinden van leerlingen op school beïnvloed wordt door pesten buiten schooltijd. Deze actie beperkt zich tot het ingrijpen in de groep waar het probleem speelt.

Wij vinden het als school heel belangrijk dat leerlingen elkaar respecteren . We streven ernaar dat onze leerlingen deze waarde in de toekomst met zich meedragen.

Helmi Ambaum
Antipestcoördinator

Best, maart 2018

Begripsbepalingen

Plagen

Je kunt van plagen spreken, als beide partijen even sterk zijn en er niet echt gesproken kan worden van een slachtoffer en een dader. Plagen zie je vaak bij mensen die elkaar wel mogen. De geplaagde is in staat om voor zichzelf op te komen en loopt geen psychische of fysieke schade op. Het kan een steekspel met woorden zijn of elkaar voor de gek houden. De plager heeft niet de intentie om de geplaagde te beschadigen. Tussen kinderen in het voortgezet onderwijs zie je hetzelfde patroon ontstaan. Humor (echte!) staat hierbij centraal.

Ruzie / conflict

Ruzie maken wordt door kinderen en ouders nog wel eens benoemd als pesten. Hoewel een ruzie geen pesten is, kan een niet goed opgeloste ruzie soms wel tot pesten leiden. Een ruzie is een conflict tussen mensen over een behoefte of over wat rechtvaardig is.

Pesten

Pesten is (psychisch, fysiek of seksueel) systematisch geweld van een leerling of een groep leerlingen ten opzichte van één klasgenoot/schoolgenoot of meer klasgenoten/schoolgenoten, die niet in staat is/zijn zichzelf te verdedigen, met als gevolg dat die persoon/personen buiten (een deel van) de groep komt/komen te staan.

Plagen wordt pesten

Plagen wordt pesten als de geplaagde aangeeft een bepaalde actie en / of woorden onprettig te vinden en de plager toch doorgaat.

Mediation

In het pestprotocol wordt gesproken over mediation. De mediationstappen die we op school toepassen zijn:

- Beide leerlingen hun verhaal laten doen: Wat is er gebeurd?
- Welk gevoel leverde dat bij beiden op?
- Wat is de behoefte nu (voor beide leerlingen)?
- Oplossingen zoeken en afspraken maken die voor beiden zinvol en aanvaardbaar zijn;
- Evaluatiemomenten afspreken, als dat nodig is.

Preventie

De aanpak van onze school is in eerste instantie gericht op het voorkomen van respectloos gedrag op school. Er zijn omgangsregels opgesteld die terug te vinden zijn in de schoolgids, het leerlingreglement en het zorgplan. Elke mentor bespreekt aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken en regels in de klas. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden. Tevens bespreekt de mentor in zijn klas het pestprotocol en de rol van de antipestcoördinator. Ook wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken wordt gezien.

Het vertrouwen tussen de leerlingen onderling en de mentor willen wij bevorderen door het houden van klassengesprekken, het samenwerken en het bevorderen van de zelfstandigheid. De kernpunten in deze aanpak zijn:

- Houd je aan de afspraken die in de klas gemaakt zijn.
- Denk goed over jezelf en de ander.
- Pieker niet in je uppie, maar deel je zorgen met een ander, een klasgenoot, je ouders of je mentor.
- Denk oplossingsgericht.
- Geef op een nette manier je mening en doe je voordeel met kritiek die je krijgt.
- Hulp in de vorm van een maatje/buddy/tutor (bemiddeling).

Activiteiten voor leerlingen in het kader van preventie

Leerjaar 1:

- Lesbrieven Tumult o.a. 'lesbrief plagen / pesten'
- Pesttoneel met workshop drama
- Project "Wie ben ik"
- Project "Young Impact"
- Gastles Halt over cyberpesten/social media

Leerjaar 2:

- Lessenserie: "It's up to you"
- "Op weg naar de leukste klas van het HBC" (mentorlessen voor vwo-2)

Leerjaar 3:

- 'Like me online' (project over sexting /cyberpesten) van Halt/politie
- "Op weg naar de leukste klas van het HBC" (mentorlessen voor vwo-3)
- Toneelvoorstelling over pesten "Klappen voor Bart" (mavo-3)

Alle leerjaren:

- Onderbouw SAQI, bovenbouw EMOVO
- Pauze / tijd voor en na school: surveillance & camerabewaking
- Klassenactiviteiten
- Afspraken gebruik van mobiele telefoon op school:
  - De mobiele telefoon is niet toegestaan tijdens de les, behalve na toestemming van de docent;
  - Het maken van foto's / film met een mobiele telefoon is verboden, behalve na toestemming van de docent;
  - Bij aanvang van de lessen bergen de leerlingen hun mobiele telefoon op in hun broekzak of in hun tas of ze stoppen de telefoon in de daarvoor bedoelde telefoonzak in het lokaal.

Ondersteuning docenten:

- Mogelijkheid tot scholing
- Databank met nuttige sites, lesmaterialen en films. Deze databank wordt beheerd door de antipestcoördinator.

Communicatie

Een goede samenwerking en communicatie tussen school, leerlingen en ouders is erg belangrijk. Je kunt hier dan ook een groot voordeel behalen. Daarom wordt hier verder beschreven wat leerlingen en ouders van ons als school kunnen verwachten en wat wij van hen verwachten.

Wat mogen leerlingen en ouders verwachten van de docenten op onze school?

Ze mogen verwachten dat de docenten van de school respectvol omgaan met de leerlingen en de ouders. Docenten zijn zich bewust van het gezegde "een goed voorbeeld doet goed volgen." Het voorbeeldgedrag van de docent nodigt kinderen uit om over te stappen naar de wereld van wederzijds respect. Doet zich een probleem voor op school, dan mogen leerlingen en ouders van de docenten verwachten dat zij daarmee oplossingsgericht aan de slag gaan. We hebben elkaar nodig om tot een oplossing te komen, die goed is voor alle betrokken leerlingen.

Wat wordt van ouders verwacht?

Het oplossen van conflicten tussen kinderen is zelden een probleem als op basis van het voorgaande met elkaar wordt overlegd. Van de ouders wordt verwacht dat zij zich aan de volgende vuistregels houden:

- Ze spreken niet negatief over andere leerlingen;
- Ze spreken met respect over de docent, dit doet de docent ook over hen;
- Als ze zich zorgen maken om het welzijn van hun kind, of het welzijn van andermans kind, dan overleggen ze met de mentor of eventueel de leerlingcoördinator. Uitgangspunt daarbij is dat ze in gesprek gaan met het doel een oplossing te zoeken die goed is voor hun kind, maar ook goed is voor de andere kinderen. De school is hierin medestander.

Wat wordt er van de leerlingen verwacht?

Wij verwachten van de leerlingen dat zij eerst het conflict zelf proberen op te lossen. Als kinderen vervelend doen, blijven ze rustig en zeggen duidelijk dat ze willen dat het vervelende gedrag stopt. Indien nodig, vragen ze hulp aan de mentor.

Samengevat: Bij problemen van pesten of agressie zullen de docenten, afdelingsleiding, leerlingen en ouders hun verantwoordelijkheid nemen en overleg voeren met elkaar, met het doel een goede oplossing te vinden die ook in de toekomst houdbaar is.

Voorbeeldgedrag van docenten en ouders is daarbij van groot belang!

Redenen om pesten aan te pakken en om te buigen naar respectvol gedrag

- Het is traumatisch voor het gepeste kind en sommige omstanders
- De sfeer in de klas wordt slecht
- De schoolresultaten worden minder
- De kinderen leren verkeerd sociaal gedrag aan
- Elk kind moet zich veilig kunnen voelen

Vormen van pesten zijn:

- Buitensluiten
- Negeren
- Roddelen
- Belachelijk maken
- Uitlachen en schelden
- Spullen afpakken of kapot maken
- Achtervolgen en bedreigen
- Slaan, schoppen, duwen en porren

Vormen van digitaal pesten zijn:

- Anonieme berichten sturen via Whatsapp/Ping/Snapchat/Instagram
- Schelden, roddelen en bedreigen via computer of smartphone
- Foto's van smartphone op internet plaatsen
- Privé-gegevens op een site plaatsen
- Wachtwoorden misbruiken
- Haatprofielen aanmaken
- Buiten sluiten

Signalen van gepeste kinderen kunnen zijn:

- Ze lijken geen vrienden (meer) te hebben.
- Ze zijn angstig en onzeker.
- Ze willen niet meer naar school.
- Ze vertellen thuis niet meer over school.

- Ze nemen nooit meer andere kinderen mee naar huis en worden niet bij anderen gevraagd.
- Ze hebben slechtere resultaten op school dan vroeger.
- Ze zijn regelmatig spullen kwijt of komen met kapotte spullen thuis.
- Ze hebben regelmatig hoofdpijn of buikpijn.
- Ze hebben blauwe plekken op ongewone plaatsen.
- Ze slapen slecht.
- Ze willen hun verjaardag niet vieren.
- Ze willen niet meer naar een bepaalde club of vereniging gaan.
- Ze zijn thuis prikkelbaar, boos of verdrietig.
- Ze treuzelen om naar school te gaan.
- Ze beginnen niet aan schoolwerk of geven aan dat ze een proefwerk niet kennen.
- Ze kunnen zich niet concentreren op schoolwerk.
- Ze geven vaak aan dat ze zich ziek voelen.
- Ze ontwijken bepaalde plekken en situaties.

Andere signalen voor de docent kunnen zijn:

- Piepen en zuchten van klasgenoten.
- Reacties / opmerkingen van klasgenoten.
- Alleen zitten in de klas.
- Alleen zitten in de pauze.
- Niemand wil met hen samenwerken.
- Ze worden vaak als laatste gekozen.

Het is belangrijk om als ouder / leerkracht signalen te onderkennen die door een gepest kind worden afgegeven, omdat kinderen niet altijd vertellen dat ze worden gepest.

Redenen hiervoor kunnen zijn:

- Het is een geleidelijk proces van plagen naar pesten.
- Teleurstelling en schaamtegevoelens om ouders erover te vertellen.
- Angst voor een beschuldiging ("Waarom zeg je niets terug?").
- De problemen worden groter als er over gesproken wordt: "Klikspaan!".
- Niet mogen vertellen v/d pester (bedreiging).

De werkwijze die wij hanteren wanneer er pestsignalen zijn:

Stap 1: Hebben we te maken met ruzie of pesten? Bij ruzie gaat het om verschillende belangen. Bij pesten kan het ook om verschillende belangen gaan, maar is ook de intentie bij de pester aanwezig de gepeste fysiek en / of mentaal te beschadigen. Hieronder de stappen bij een voortslepende ruzie / eerste signalen van pesten: → mentor

- In mediation aandacht geven aan waar het werkelijk om gaat; bespreken en verwerken oud-zeer, samen tot een oplossing van het conflict proberen te komen.
- ouders berichten over afloop mediation (in overleg met de leerlingen).

Stap 2: bij daadwerkelijk pesten → mentor

- mediation tussen pester en gepeste.
- Wat is er gebeurd volgens beide kinderen (verhaal laten doen).
- Welk gevoel leverde dat bij beiden op.
- Wat is de behoefte nu (voor beide kinderen).
- Oplossingen bedenken en afspraken maken die voor beiden zinvol en aanvaardbaar zijn.
- Evaluatiemomenten afspreken, als dat nodig is.
- ouders berichten over afloop mediation (in overleg met de leerlingen).
- Verslaglegging in Magister.

Stap 3: Als het pesten ondanks mediation aanhoudt: → mentor: signaleringssysteem pesten activeren

- Informeren leerlingcoördinator.
- Afnemen sociogram en / of pesttest.
- Aan alle leerlingen vragen pesten aan te geven bij de mentor.
- Alle ouders informeren en vragen pesten te melden.
- Vakdocenten vragen pesten te melden via mail aan de mentor.

Als pesten is gesignaleerd worden de volgende stappen (acties) ondernomen:

- Melding naar ouders van gepeste en pester/meelopers dat er een pestsituatie is.
- Mediationgesprek.

- Alle betrokken ouders informeren over de afloop en de afspraken m.b.t. het mediationgesprek.
- Gesprek in de klas.
- Opstarten van een steungroep
- In de eerst week om de dag een korte evaluatie, daarna wekelijks, totdat vier weken achter elkaar alles goed is gegaan. Nadruk tijdens de valuatiesprekken komt steeds meer te liggen op wat de factoren zijn, dat het (steeds) beter gaat.
- Verslaglegging in Magister.

Stap 4: Als het pesten na stap 3 nog aanhoudt → mentor & leerlingcoördinator

- Gesprek mentor en leerlingcoördinator met pesters en meelopers.
- Aanspreken ouders van pesters en meelopers op het gedrag van hun kind, want niet alleen voor gepeste, maar ook voor pesters en meelopers is de situatie niet gezond. Het pesten moet stoppen.
- Als het probleem hiermee is opgelost volgens de gepeste (let ook op lichaamstaal) worden alle betrokkenen ingelicht. Anders gaan we verder met...
  - Bestrafen van pestgedrag plus gesprek na schooltijd en ouders informeren.
  - Wekelijks een gesprek over de goede momenten (band aanhalen / verstevigen)
  - Groepsoefeningen doen om de groepsbinding te versterken .
- Verslaglegging in Magister.

Stap 5: Als het pesten na stap 4 nog aanhoudt → mentor & leerlingcoördinator & antipestcoördinator, eventueel zorgteam.

- Gesprek mentor, leerlingcoördinator, antipestcoördinator met leerling en ouders. In dit gesprek wordt duidelijk gemaakt dat het pesten nu gaat leiden tot werken buiten de klas of overplaatsing. Als dat ook niet werkt, zal de school tot schorsing overgaan.
- Therapie aankaarten.
- Wekelijks een gesprek over de goede momenten (band blijven aanhalen/verstevigen).
- Verslaglegging in Magister.

Stap 6: Als het pesten na stap 5 nog aanhoudt → mentor & leerlingcoördinator & antipestcoördinator.

- overplaatsing van de pester naar een andere klas om de eigen klas veiligheid te bieden zodat leerlingen zich durven te uiten.
- Ouders informeren.
- Verslaglegging in Magister.

Stap 7: Als het pesten na stap 6 nog aanhoudt → mentor & leerlingcoördinator & antipestcoördinator & afdelingsleiding.

- Schorsing van de pester en als ouders zich onttrekken aan hun verantwoordelijkheid kan overwogen worden een AMK-melding (Advies Meldpunt Kindermishandeling) te doen. Denk aan overleg met bestuur en melding richting MR.
- De reden van schorsing bespreken met de groep. Opletten dat de groep niet de gepeste de schuld gaat geven!!!!
- Als de pester weer in de klas komt, eventueel niet in dezelfde ruimte laten tijdens de pauze en indien nodig (bescherming gepeste) moet de leerling zich voor schooltijd eerder melden en mag hij / zij later pas weg.. Als pester aangeeft, dat dit niet meer nodig is, kan hem / haar dit vertrouwen geschonken worden.
- Ouders informeren.
- Verslaglegging in Magister.

Stap 8: Als het pesten na stap 7 nog aanhoudt → mentor & leerlingcoördinator & antipestcoördinator & afdelingsleiding

- Verwijdering van school volgens de juiste juridische procedures.
- Eventueel nog exitgesprek leerling en ouders.

Bij schorsing en / of verwijdering worden nauwkeurig de juridische regels gevolgd: o.a. melding bij leerplichtambtenaar en inspectie.

Stap 9: (ouders van) gepeste kinderen

Indien het gepeste kind niet durft op te komen voor zichzelf of assertief-onvriendelijk opkomt voor zichzelf, en / of als het kind te weinig zelfvertrouwen (meer heeft) en groepscode niet doorziet, dan kan bij de leerling en de ouders een sovatraining of een buitenschoolse therapie worden aangekaart, om het kind te leren vriendelijk-assertief voor zichzelf op te komen, groepscode te leren ontcijferen en toe te passen en zelfvertrouwen te herwinnen.

Digitaal pesten

Het digitaal pesten gebeurt meestal in buitenschoolse situaties maar dit gaat vaak samen met pesten in de "echte wereld". Wanneer er door kinderen of ouders wordt gemeld dat er sprake is van digitaal pesten worden de ouders van de pesters hiervan altijd op de hoogte gesteld. Verder worden de stappen gevolgd zoals deze zijn opgenomen in het protocol.

School maakt gebruik van een aantal tips tegen digitaal pesten:

- Vertel aan je ouders dat cyberpesten plaatsvindt. Het is nooit jouw schuld dat een ander iets vervelends naar jou toestuurt op internet. Niemand heeft het recht om jou te pesten!
- Voor de ouders: sommige kinderen vertellen niet dat ze gepest worden via internet, omdat ze bang zijn dat ze niet meer mogen internetten. Maak duidelijk, dat uw kind gewoon mag blijven internetten!
- Bewaar alles wat met pesten te maken heeft op je computer als bewijsmateriaal.
- Reageer niet op het cyberpesten. Ook niet gaan terugschelden.
- Blokkeer mensen die jou pesten op internet.
- Bij vervelende YouTube filmpjes lees de tips op de politiesite <http://www.vraaghetdepolitie.nl> of www.meldknop.nl. Als je aangifte wilt doen, doe dan eerst aangifte, voordat je het filmpje door YouTube laat verwijderen (i.v.m. bewijsmateriaal).
- Meld (internet)pesten van medeleerlingen op school. Overleg met je ouders en school de te nemen stappen. Spreek af wie wat gaat doen en zet dit zwart op wit.

Samenwerking externe instanties

In de schoolgids bij het zorgplan staat met welke externe instanties de school samenwerkt, indien nodig. In uiterste gevallen wordt contact opgenomen met de politie. De school heeft een convenant 'veilige school' met de politie en het bureau Jeugdcriminaliteitspreventie gesloten.

Klachtenregeling

De klachtenregeling staat in de schoolgids.

Verslaggeving

Bij gesprekken met leerlingen / ouders wordt door de mentor een verslag gemaakt in Magister. Ouders kunnen dit inzien.

Monitoren en pesten

Pestmeldingen, acties, afspraken en resultaten worden in Magister vastgelegd door de mentor.

Afwijken van het pestprotocol

School kan afwijken van het pestprotocol, indien dit noodzakelijk wordt geacht om de pestproblematiek beter aan te pakken. M.n. de aanpak bij leerlingen vanaf 16 jaar kan anders zijn dan in dit protocol beschreven staat. De direct betrokkenen worden hiervan op de hoogte gesteld. We streven er uiteraard naar om wijzigingen in onderling overleg te doen.